

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК**

8–9 грудня 2017 р.

м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Казарін Володимир Павлович – в. о. ректора Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Іщенко Наталія Анатоліївна – проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Свенцицька Еліна Михайлівна – завідувач кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Кузьміна Світлана Леонідівна – директор Інституту філології та журналістики Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор філософських наук, доцент;

Торкут Наталія Миколаївна – професор кафедри зарубіжної філології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, доктор філологічних наук, професор;

Сейтяг'яєв Нариман Сеїтаметович – доцент кафедри зарубіжної філології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, кандидат філологічних наук, доцент.

Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8–9 грудня 2017 р. – Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2017. – 184 с.

ISBN 978-966-916-431-5

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук», яка відбулася на базі Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського 8-9 грудня 2017 р.

УДК 80(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Громко Т.В.

Текстографічна презентація говірки
як складова українського діалектного корпусу 8

Бойко В. М., Давиденко Л.Б.

Семантико-стилістичний потенціал адвербіативів
у поетичній мові Лесі Українки..... 11

Доценко М.В.

Рубіж століть у постмодерністському онімному просторі 14

Карач А.В.

Трансформація античних мотивів у ліриці Юрія Бедрика
(на матеріалі збірок «Свято небуття» та «Метафізика восени»)..... 16

Кірячок М.В.

Особливості мовного простору роману Євгена Пашковського
«Щоденний жезл» 19

Козак Л.В.

Роль соціальних чинників у навчанні фахової української мови у вишах..... 22

Коротич К.В.

Мовець як психологічний тип:
новий ракурс вивчення мовної особистості 25

Стовбур Л.М., Курлова А.Ю.

Діалектні морфологічні одиниці як стилістичний маркер
у романі В. Лиса «Століття Якова»..... 28

Мануйлова А.О.

Стилевжиток лексичних одиниць у книзі М. Матіос «Нація» 32

Молоткіна Ю.О.

Вплив позамовних чинників на лексичний склад
сучасної української мови 34

НАПРЯМ 2. СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Дащенко О.И.

Характеризующие агентивы в художественном дискурсе 38

Краснобаєва О.Д.

Проблема леоновской зеркальности
в дискурсе интертекстуальных методик 40

Манько А.М.

Релігійно-духовні мотиви у творчому доробку Івана Низового 44

Морева Т.Ю. О вторичной художественной условности в русской литературе 1920-х годов.....	48
Мусий В.Б. Танатологические мотивы в романе Генрика Сенкевича «Qua vadis?»	51
Юган Н.Л. Жанр литературной сказки в творчестве В. Даля, Саши Чёрного и А. М. Ремизова	55
НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ	
Батринчук З.Р. Дискусійний характер визначення поняття «Епістолярний дискурс»	59
Блинова І.А. Механізми відтворення комічного ефекту в прозі «чорного гумору».....	61
Бондар Н.В. Семантичні аспекти термінотворення в німецькомовній гастроентерології.....	64
Вдовенко Т.А. Особенности политико-культурного этикета, политкорректности в современном американском языке.....	67
Вишницька Я.С. Підходи до вивчення кольоронімів у лінгвістиці.....	69
Vovk I.L. Color namings in the political language	71
Garmash S.V., Makarova V.I., Sadkovska V.A. Internationalization of education as the mainstream of a training process.....	73
Дерев'янка О.А., Смігоровська І.В. Концептуальна дихотомія моє / не моє в дитячих творах Франчески Саймон.....	75
Kalashnykova M.Yu. Neologism as an essential part of the actualization process of the modern culture peculiarities.....	78
Котвицька В.А., Лазебна О.А. Ад'єктивні та адвербіальні англiцизми в німецькомовному газетно-журнальному дискурсі	81
Кузнєцова О.В. Мовленнєва маска як механізм створення образу автора.....	84
Лендєл А.І. Функціональна семантика ідіом в економічному дискурсі	86

Дерев'янюк О.А.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Смігоровська І.В.,
магістрант
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

КОНЦЕПТУАЛЬНА ДИХОТОМІЯ МОЄ / НЕ МОЄ В ДИТЯЧИХ ТВОРАХ ФРАНЧЕСКИ САЙМОН

Дихотомія МОЄ / НЕ МОЄ вважається універсальною у концептуальній картині світу. Вона охоплює усі сфери людського життя, займає важливе місце у дитячій картині світу, формує світогляд людини та допомагає пізнати самого себе. Керуючись дефініцією поняття «дихотомія», можемо стверджувати, що полюси досліджуваної дихотомії є взаємозалежними та неподільними, адже межі одного полюсу визначаються межами іншого.

Для дитини, особливо раннього віку, дихотомія МОЄ / НЕ МОЄ є, на нашу думку, однією з найважливіших у житті. Пізнаючи навколишню дійсність у системі Я-СВІТ, дитина сприймає все, що її оточує, по відношенню до себе, розмежовуючи, таким чином, середовище на «моє» та «не моє» [2, с. 178]. Здебільшого, діти прагнуть володіти всім, що їм подобається, тому найчастіше полюс МОЄ є більшим від полюсу НЕ МОЄ, що зумовлює суперечки та непорозуміння з іншими.

Мета роботи полягає у розкритті особливостей мовної репрезентації концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ та її невід'ємних складових на матеріалі дитячих творів американської письменниці Франчески Саймон.

Приклади реалізації концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ можна простежити у збірці оповідань Франчески Саймон про двох братів Генрі та Пітера, аналіз сем яких нами здійснено. Через різні характери хлопці постійно конфліктують, не можуть знайти спільної мови. Насправді, саме Генрі є винуватцем всіх непорозуміння та суперечок. Про це свідчать лексеми *horrid* та *perfect*, які описують зовсім протилежні характери братів (*Horrid Henry* та *Perfect Peter*).

Складні стосунки Генрі та Пітера допомагають встановити змістовий мінімум концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ. Так, через бажання хлопців мати щось таке, що належить тільки їм й розпоряджатися цим на власний розсуд, а також через нетерпимість до зазіхань на свої речі інших та вороже ставлення до оточуючих, можемо стверджувати, що одним із основних змістових компонентів є «особисті речі» – *personal possessions*. Діти активно захищають свої речі, якщо хтось посягає на них. Вони вдаються до різних способів захисту: ховають свої речі від інших, погрожують, скаржаться старшим, а подекуди

використовують фізичну силу. Прикладами актуалізації цього компоненту слугують часті конфлікти та непорозуміння між братами, коли вони не можуть поділити іграшки чи особисті речі (*Perfect Peter snatched back his book. «No!» screamed Peter, holding on tightly. «It's mine!»* [6, с. 45]; *«He was trying to read my diary,» said Peter. «Henry!» said Mum. «Don't be horrid. A diary is private. Now leave your brother alone»* [6, с. 46]).

Нерідко Генрі використовує брата для своїх власних цілей, обіцяючи Пітеру поділитись з ним, та недотримується свого слова, а наївний Пітер вірить усьому, що йому говорять. Наприклад: *«But because I'm such a nice brother, I'll share the eggs with you.» «You will?» said Peter. [...] «That was then,» screamed Henry, shoving Peter out of the way. «They're all mine.» «Mine!» screamed Peter. «Mine!» screamed Henry* [8, с. 54].

Така поведінка хлопців пояснюється егоцентричністю дитячого характеру, що також пов'язано з ревностями [1, с. 14]. Адже іноді дитина стає жадібною після того, як у неї з'являється брат або сестра. Причому це відбувається не відразу, а тоді, коли друга дитина підростає і починає проявляти характер. Саме ревності є причиною постійних сварок Генрі з молодшим братом Пітером. Присвійні займенники *my*, *his* та *mine*, прикметник *private*, а також дієслова *to snatch (back)*, *to share*, *to hold (on tightly)* вважаємо мовною репрезентацією бінарної опозиції МОЄ/НЕ МОЄ. Вони підтверджують прояв власницького характеру, а також вороже ставлення хлопців один до одного.

Ще одним важливим змістовим компонентом концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ, що властивий дитячій картині світу, є поняття власного простору, яке, насамперед, пов'язане з власним житлом, – місцем, де можна побути наодинці і де дитина почуває себе господарем – *private house* [3, с. 215]. У дитячій свідомості компонент *private house* зазвичай реалізується на рівні власної кімнати, де вона може встановлювати свої правила. Вищезгадані герої теж не хочуть терпіти посягання на свою територію, а тому будь-яким способом намагаються її захистити (*You are not allowed to come in unless I say so!* [6, с. 108]; *Peter knew he was strictly forbidden to go into Henry's room without permission. But Henry kept breaking that rule. So why shouldn't he?* [9, с. 77]; *Horrid Henry slipped inside the enemy's bedroom. He'd pay Peter back for getting him banned from the computer* [5, с. 19].

Дієслова *to be allowed* та *to be forbidden* у пасивному стані доводять, що дитина й справді почувається господарем у своїй кімнаті і може прогнати будь-кого, хто їй не до вподоби, а прислівник *strictly* та іменники *permission* і *rule* посилюють ідею особистого володіння. Водночас, дієслово *to slip* та іменник *enemy*, яким Генрі називає свого брата Пітера (що знову ж таки свідчить про їхні недружелюбні відносини), відображають проникнення на «чужу» територію без дозволу. Синонімічний ряд дієслова *to slip* включає й інші, схожі за значенням та емоційним забарвленням, дієслова, зокрема *to sneak* та *to sidle*, які здебільшого також означають посягання на приватну власність.

Іншим змістовим компонентом концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ, який нам вдалося виокремити, є поняття «поділу» – *sharing*. Воно тісно пов'язане із попередніми компонентами (*personal possessions* та *private house*).

Як відомо, сприйняття власності різниться у дитини молодшого шкільного віку і у дорослого. Річ для дитини – це ніби її частина, тому посягання на її річ означає те ж саме, що й посягання на її особистість, на її «я» [2, с. 191]. Внаслідок цього, діти так неохоче діляться своїми «цінними» іграшками, книгами, одягом та іншими предметами. Іноді вони стають скнарами по відношенню до тих, хто їм неприємний, кому вони не довіряють. Іноді, навпаки, радо поділяться своїм з тими, кого люблять.

У випадку Генрі та Пітера, зважаючи на їх неприязні стосунки, очевидним є те, що перемагає жадібність та небажання ділитися («*Gimme that!*» yelled Henry. «*But it's my turn to have it!*» yelled Peter [7, с. 25]). У поданому прикладі емоційний стан хлопців найкраще відображає дієслово *to yell*, що посилює так званий «акт зазіхання-захисту».

Генрі проявляє свою скнарність не тільки з братом Пітером, а й з іншими дітьми. Причиною цього є його жага лідерства. Не поділившись чимось, він може вирізнитись принаймні тим, що у нього є те, чого немає в інших. Цей предмет стає для нього предметом гордості і засобом підвищення самооцінки. Наведений нижче приклад ілюструє небажання Генрі ділитися з Маргарет (сусідською дівчинкою) територією, яка не належить жодному з них. Наприклад: «*I've run away from home, if you must know,*» said Henry. «*So have I, and this is my tree-house,*» said Margaret. «*Go away.*» «*I can sit here if I want to,*» said Henry, sitting down on Margaret's sleeping bag [4, с. 47]. Як бачимо, обоє втекли з дому та знайшли притулок у будиночку на дереві. Однак, оскільки Маргарет прийшла першою, вона вважає, що має більше прав на нього, тому й проганяє Генрі. Генрі ж, у свою чергу, знаючи, що це не її власний будиночок, захищає свої права у відповідь («*I can sit here if I want to*»).

Отже, дані проведеного аналізу свідчать, що змістовий мінімум концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ у дитячій картині світу складають наступні компоненти: *personal possessions, private house* та *sharing*. Попри те, що кожен компонент має ознаки, притаманні тільки йому, усі вони взаємопов'язані між собою. Основними засобами актуалізації змістових компонентів вважаємо присвійні займенники *my* та *mine*, прикметники *private, personal, own, confidential, secretive*, дієслова *to share, to slip, to sneak, to sidle, to snatch, to hold, to be allowed, to be permitted, to be forbidden* та іменники *permission, allowance, acknowledgment* та інші.

Здійснивши аналіз оповідань Франчески Саймон, нам вдалось виокремити та описати три основні компоненти концептуальної дихотомії МОЄ / НЕ МОЄ, а також виокремити лексеми, які актуалізують досліджувану дихотомію. До особливостей дитячого сприйняття опозиції МОЄ / НЕ МОЄ відносимо бажання дитини бути повноправним власником своїх речей та господарем приватного простору, що пов'язано з почуттям власної гідності. Таким чином, можемо стверджувати, що дихотомія МОЄ / НЕ МОЄ є однією із найбільш значущих у дитячій картині світу.

Список використаних джерел:

1. Абраменкова В. В. Добро и зло в картине мира современного ребёнка / В. В. Абраменкова. – М.: Вестник ПСТГУ. Педагогика. Психология, 2007. – № 2 (5). – С. 13-15.
2. Абраменкова В. В. Социальная психология детства: учебное пособие / В. В. Абраменкова. – М.: ПЕР СЭ, 2008. – 431 с.
3. Доналдсон М. Мыслительная деятельность детей / М. Доналдсон // под ред. В. И. Лубовского. – М.: Педагогика, 1985.
4. Simon Francesca. Horrid Henry Gets Rich Quick / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2010. – 80 p.
5. Simon Francesca. Horrid Henry Rocks / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2010. – 112 p.
6. Simon Francesca. Horrid Henry Peeks at Peter's Diary // Horrid Henry Rules the World / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2007. – P. 169.
7. Simon Francesca. Horrid Henry's Big Bad Book / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2004. – 159 p.
8. Simon Francesca. Horrid Henry's Krazy Ketchup / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2014. – 96 p.
9. Simon Francesca. Horrid Henry's Lucky Dip: Ten Favourite Stories – and more! / Francesca Simon. – London: Orion Children's Book, 2015. – 208 p.

Kalashnykova M. Yu.,

Teacher of the Department of Foreign Languages

Zaporozhye State Medical University

NEOLOGISM AS AN ESSENTIAL PART OF THE ACTUALIZATION PROCESS OF THE MODERN CULTURE PECULIARITIES

The development of the language is based on the updating of its word formation system, development of the new word formative models of words, transformation of already existing ones, increase or decrease of their productivity and a big variety of other factors of word formative process.

Formation of the new words is a reflection of the society needs, which takes a form of new notions appearing as a result of the developments of science, technologies, culture, social relations etc. and this process helps to create and develop new theories.

There is a great number of modern studies (Prihodko A. N., Karasik V. I., Swarz M., Lakoff J.) dealing with cognitive analysis of various systems of human thinking processes and the language which are considered to be the concepts fixed in consciousness.